

гагета < from Spanish *cigarro*; *lasso* — лассо < from Spanish *lazo*; *mustang* — дикая лошадь < from Spanish *mestengo*.

Из сказанного выше об испанских заимствованиях в английском языке видно, что число слов, заимствованных из этого языка, сравнительно невелико. То обстоятельство, что эти слова появились в английском языке только в новоанглийский период, может служить объяснением того, что до настоящего времени эти слова еще продолжают сохранять свой неударный конечный гласный [3, с. 242].

Большинство заимствований из испанского языка сохраняют свой облик и обычно употребляются в английском языке в стилистических целях, чаще всего для придания повествованию легкого местного колорита. Из испанских же слов, прочно вошедших в словарный состав английского языка и не воспринимаемых более как варваризмы, можно выделить следующие слова: *cotton* хлопок, *grenade* граната, *alligator* аллигатор, *banana* банан, *guitar* гитара, *cigarette* сигарета, *cafeteria* кафетерий, кафе-закусочная, *tango* танго, *rumba* румба.

Литература

1. Антрушина, Г. Б. Лексикология английского языка: учеб. пособие для студентов / Г. Б. Антрушина, О. В. Афанасьева, Н. Н. Морозова. — 2-е изд. — М: Дрофа, 2000. — 288 с.
2. Harper, D. The Online Etymology Dictionary / D. Harper // Books & Reference / Reference. [Electronic resource] — 2012. — Mode of access: <http://www.etymonline.com/> — Date of access: 07.04.2013.
3. Аракин, В. Д. История английского языка: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. «Иностранные языки» / В. Д. Аракин. — М: Просвещение, 1985. — 256 с.

Этапы фарміравання беларускай эканамічнай тэрмінаграфіі ў XX–XXI стст.

Праконіна В. У., аспір. БДУ,
навуک. кір. Любецкая К. П., канд. філал. навук, дац.

Актуальнасць вывучэння этапаў фарміравання беларускай эканамічнай тэрмінаграфіі XX–XXI стст. палягае ў тым, што беларуская эканамічная лексіка вельмі запатрабаваная ў сучасным грамадстве, яна актыўна залучаецца ў публіцыстычным і навуковым стылях, выкарыстоўваецца пры складанні спецыяльных тэкстаў на беларускай мове. Увогуле можна адзначыць, што інтэнсіўнае развіццё беларускай эканамічнай тэрмінаграфіі выклікана ўзмацненнем інтэграцыйных працэсаў у свеце.

У выніку праведзенай пошукава-бібліяграфічнай работы за перыяд XX–XXI стст. выяўлена 50 беларускіх слоўнікаў па эканоміцы. На падставе вывучэння даведнікаў у гісторыі беларускай эканамічнай тэрмінаграфіі можна вылучыць 3 этапы: першая палова XX ст., канец XX ст., пачатак XXI ст., якія адрозніваюцца колькасцю створанага і якасцю апрацоўкі лексікаграфічнага матэрыялу. Варта адзначыць, што этап у нашым даследаванні — гэта стадыя ў развіцці беларускай эканамічнай тэрмінаграфіі, адрэзак часу, на працягу якога выданне беларускіх слоўнікаў эканамічнай тэрміналогіі абумоўлена сваімі мэтамі і задачамі і выклікана ўплывам як экстралінгвістычных, так і інтралінгвістычных фактараў.

На пачатку XX ст. слоўнікі (3 адзінкі) выходзілі пераважна з прыкладнымі мэтамі. Іх задачай было ўзбагачэнне лексічнага запasu прадстаўнікоў той ці іншай прафесійнай сферы, а таксама фарміраванне тэрміналагічнай базы эканамічных прадметаў, што актыўна вывучаліся на той момант. Пры выданні слоўнікаў укладальнікі арыентаваліся на ўласныя моўныя рэсурсы.

Першым крокам у спробе распрацоўкі беларускай эканамічнай тэрміналогіі стаў «Слоўнік бугальтэрскае тэрмінологіі» (1928). Даведнік, у якім налічваецца 1642 тэрмінаадзінкі, быў створаны з мэтай авалодання спецыяльнай лексікай — тэрмінамі, «з якімі спатыкаецца рахункавод у штодзённай працы» [1, с.3].

У гэты ж час выходзяць вучэбныя дапаможнікі Л. Любімава «Палітычная эканомія: (пачатковы курс)» (1925) і І. Лапідуса «Палітычная эканомія ў сувязі з тэорыяй савецкай гаспадаркі» (1931). Задачай беларуска-рускіх слоўнікаў-дадаткаў аб’ёмам 140 і 700 адзінак было фарміраванне тэрміналагічнай базы эканамічных прадметаў, што актыўна вывучаліся на той момант.

Згортванне беларусізацыі, гады рэпрэсій, Вялікая Айчынная вайна абумовілі перапынак у развіцці беларускай эканамічнай тэрмінаграфіі.

Сярэдзіну XX ст. навукоўцамі прынята лічыць часам абагульнення ўжо сабранага беларускага тэрміналагічнага матэрыялу. З гэтай прычыны Акадэмія навук БССР выдае «Слоўнік па эканоміцы: праект для абмеркавання» (1967), эканамічныя тэрміны з якога знайшлі адлюстраванне ў БелСЭ. «Слоўнік па эканоміцы: праект для абмеркавання» меў істотнае значэнне, бо менавіта з яго выдання «працэс распрацоўкі і спарадкавання разглядаанай тэрміналогіі актывізуецца» [2, с. 68].

У канцы XX ст. даведнікі (30 адзінак) працягваюць выходзіць, але мэты ў іх ужо іншыя — у скрупулезнай распрацоўцы беларускай эканамічнай лексікі розных раздзелаў эканамічнай навукі. З 1990 г. да канца XX ст. рыхтуюцца розныя тыпы слоўнікаў па эканоміцы: тлумачальныя («Аграрная эканоміка: кароткі слоўнік» (1990), перакладныя («Краткий русско-белорусский словарь экономических терминов» (2007), слоўнікі-даведнікі («Слоўнік катэгорый эканамічнай тэорыі» (1999). Выданне беларускіх эканамічных

слоўнікаў па розных галінах эканомікі сведчыць аб запатрабаванасці адпаведнай лексікі ў грамадскім жыцці.

У пачатку ХХІ ст. змяняецца як колькасць беларускіх эканамічных даведнікаў (16 адзінак), так і іх прызначэнне. Рэалізацыя Закона аб Мовах у Рэспубліцы Беларусь, а таксама ўвядзенне ў праграму ВНУ абавязковага курса «Беларуская мова. Прафесійная лексіка» паспрыялі выпуску шматлікіх даведнікаў, метадычных дапаможнікаў і слоўнікаў-дадаткаў да іх у галіне эканамічнай лексікі (аб'ёмам 200–300 тэрмінаў). Даведнікі па курсе прафесійнай лексікі выдаюцца з мэтай авалодання беларускай эканамічнай тэрміналогіяй, узбагачэння культуры маўлення студэнтаў. Значэнне дадзеных слоўнікаў у тым, што яны ўтрымліваюць ядзерныя тэрміны вузкіх галін эканомікі.

Такім чынам, у першай палове ХХ ст. на выданне беларускіх слоўнікаў эканамічнай тэрміналогіі ўплывалі экстралінгвістычныя фактары (палітыка беларусізацыі, масавы выпуск падручнікаў па той ці іншай запатрабаванай на той час галіне ведаў) і інтралінгвістычныя (стварэнне тэрмінаў за кошт сродкаў беларускай мовы). У 60-я гг. эканамічныя тэрміны ўжо ўваходзяць у склад энцыклапедычнага даведніка, чаму паспрыяла распрацоўка паняццёвых значэнняў беларускіх эканамічных тэрмінаў. Экстралінгвістычнымі (рэалізацыя Закона аб Мовах, міжнародная стандартызацыя) фактарамі абумоўлена з'яўленне беларускіх слоўнікаў эканамічнай тэрміналогіі ў канцы ХХ і на пачатку ХХІ стст.

Літаратура

1. Беларуская навуковая тэрміналогія = La terminologie scientifique Blanche-Ruthénienne.: [слоўнік] — Мінск, 1922 —. Вып. 17: Слоўнік бухгалтарскай тэрміналогіі: (праект) / Інстытут беларускай культуры, Аддзел гуманітарных навук, Інстытут навуковай мовы. — 1928. — 71 с.

2. Слоўнік па эканоміцы: праект для абмеркавання / Акадэмія навук Беларускай ССР, Галоўная рэдакцыя Беларускай Савецкай Энцыклапедыі. — Мінск, 1967. — 88 с.

Найменні рэлігійных свят у журналісцкім тэксе (на прыкладзе газеты «Звязда»)

*Пяткевіч В. М., студ. III к. БДУ,
навук. кір. Басава Г. І., канд. філал. навук, дац.*

Для якаснага журналісцкага тэксту ўласцівы такія паказчыкі, як інфарматыўнасць, цэласнасць, звязнасць, актуальнасць, дакладнасць. Для таго, каб